

ecos

RITME I TENSIO

Una dona bressa el seu fill; l'home llegeix el diari. La dona és modista, es passa tot el sant dia cus que cus; l'home fa comissions, matí i tarda camina d'un lloc a l'altre per oferir uns productes. La dona, cada setmana, fa una pila de petites feines domèstiques que, la setmana entrant, estaran altre cop per fer; l'home no compta per setmanes, la seva feina és sempre, la mateixa i el diumenge no és més que un petit descans, un repòs momentani de la llarga caminada. Ritme i tensió. Una línia ondulada i una línia recta. Les activitats femenines tendeixen al ritme; les masculines a la tensió. Un dia van preguntar a Plató si era tan savi que pogués definir l'amor. L'amor, va contestar, és un tenir i un no tenir; un posseir i un no posseir. Extranya definició. Què volia dir el més subtil dels grecs amb aquestes paraules? Definia l'amor i, amb ell, tota la conducta femenina. La conducta femenina, fins en l'amor que és el motiu radical de la seva existència, no segueix una línia recta: s'entrega i fuig, atorga i rebutja, ensenya i amaga. Fins en les passions més intenses—diu Simmel—en què una dona és tota vostra, teniu la impressió d'un fons irreductible, tancat allà a les regions pregones de l'ànima, del que no sereu mai els amos. El centre específic de la dona està en el cor, que és l'òrgan preponderantment rítmic; el de l'home en el cervell, que no té ritme, sinó tensió.

Costa molt més als homes l'ésser homes que a les dones l'ésser dones.

Les dones són dones en tots els seus moments; són dones com a qüestió prèvia. I és que és més fàcil mantenir un ritme que una tensió. El ritme és gairebé una funció fisiològica, mentre que la tensió presuposa un esforç. Les músiques primitives tenien una sola nota rítmica; les danses eren uns ritmes repetits a l'infinit. Avui, la música representa un esforç de categoria masculina en el qual el ritme queda en segon lloc darrera de la melodia i de la varietat de timbres.

Una tensió és molt costosa de mantenir. Tots els nostres músculs coneixen la fatiga, excepte un que, des d'abans de néixer, actua sense interrupció: el cor no es cansa perquè segueix un moviment rítmic.

Mans ineptes i impures

Aquests mots en boca del senyor Estelrich en una conferència que va donar el diumenge passat a Girona, i referint-se als homes que avui governen Catalunya, ens fan pensar una vegada més en la tàctica absurda que els homes de la Lliga vénen emprant des de fa algun temps per a fer proselitisme. En cap de les seves manifestacions de propaganda, no comenten un programa, no desenvolupen una idea ni senten una tesi econòmica, social o política, a base de les quals podrien enfortir-se i reorganitzar-se com a partit polític.

La seva gestió constant no és altra que llençar fang damunt dels adversaris. Amb una grolleria que mai no podria dir-se'n immodèstia, sinó que deu titllar-se de vanitat estúpida, es limiten sempre a donar se un to d'experts i homes preparats que ja comença a cansar. Si els escolteu, fora dels rengles de la Lliga, no hi ha més que ignorants. Els intel·ligents són privilegi exclusiu dels regionalistes i ningú més que ells, està preparat per anar als llocs de govern, dirigir grans indústries i encara millor, regentar les grans empreses bancàries.

Ja n'hi ha prou d'aquesta cançó. Dels tècnics i homes preparats de la Lliga, en tenim experiències que no podem oblidar.

Ells, tan bé com nosaltres, saben el resultat de llur gestió en algunes de les banques catalanes. Ens dol-dria haver de citar noms, però ens temem que de continuar ells amb aquest auto-elogi continu, ens veu-

Però els nostres nervis es cansen de pressa. Viatjant en tren, no hi podem fer més, el soroll de les rodes ens sembla una cançó; és regular, és continu, però nosaltres suprimim la continuïtat i el transformem en un ritme auditiu imaginari. És la nostra tensió que ens abandona.

També hi ha una manera masculina i una manera femenina de pensar. I la suma dels pensaments individuals formaran uns pobles que pensaran de distinta manera: hi haurà pobles que pensaran en ritme, n'hi haurà d'altres que pensaran en tensió, independent de l'atmosfera exterior. Per un espanyol, saran en tensió. En quin grup ens

rem precisats a esgrimir-los. I el mateix diem pel que fa referència a les grans empreses industrials, per la creació d'alguna de les quals s'han fet emissions de valors que al primer any no han pogut cobrar cap interès, tot i havent-hi en els Consells d'Administració, homes tècnics de la Lliga, amb sous que en alguns casos resulten fabulosos.

I en quant a la seva història de govern, durant els vint-i-cinc últims anys, potser també valdria més que no ens en parlessin. És bon xic embrollada, i existeixen dades prou categòriques per a poder-la fer arribar a oïdes del poble, i poden tenir la seguretat, que sí ens proposem realitzar la tasca divulgadora de la seva obra de govern no en sortiran gaire airosos.

El senyor Estelrich, en la seva famosa conferència de Girona, deia també, que els catalans reberen amb satisfacció la Dictadura. Decididament, l'illustre traductor dels clàssics (via directa del francès) deu creure que de catalans només ho són els de la Lliga. A Reus, com arreu de Catalunya, n'hi havia d'una mena de catalans, que per no sotmetre's des de bon principi al jou d'una tirania militar, varen tastar l'exili i la presó.

Un xic de moderació, senyors regionalistes. Amb tot, si ho preferiu en parlarem de l'abim que hi ha entre vosaltres i els homes de l'Esquerra, i ens atrevim a assegurar-vos que d'aquestes converses els únics mal parats en sortireu vosaltres.

classificarem, lector? Ens classificarem decididament entre els primers. Avancem per la vida d'una manera rítmica; la nostra trajectòria no és com la d'un projectil, sinó que és més aviat com el vol d'un llangost, compost d'una sèrie de paraboles amb intervals de repòs. També són característiques femenines el ritme ambulatori, l'afició a la dansa i als esports rítmics, com l'atletisme i la natació. Nosaltres pensem, al contrari d'altres pobles, com si mantinguéssim un diàleg amb el món. Per un anglès, l'ésser liberal és una convicció; l'ésser republicà és condició a la conducta dels personatges republicans. I com la flaca condició hu-

mana porta prompte per camins d'error, se segueix que el pensament espanyol sigui com un pèndul elèctric, alternativament atret i repelit per les idees essencials. La roda inestable, deia Azorin a la política, significava amb el símbol la volubilitat de les masses. Com tot poble que fa abstraccions tenim la tendència, també molt femenina, de personalitzar totes les idees, projectant-les fora en els fenòmens que observem. És el nostre únic medi de comprensió. Tota política es representa més pel líder que per ella mateixa. I com que els líders, al revés de les idees, són de carn i per llei de gravetat, toquen de peus a terra, ve la conseqüència que les màcules de la seva vida van a tacar el recinte sagrat dels nostres ideals. D'aquí el disgust perpetu que sembla vinculat a tota actuació política espanyola i d'aquí, encara, el pas alternatiu de l'entusiasme a la indiferència i a l'odi i d'aquí, per últim, l'antropofagia popular que es menja un home en el moment que no li compleix la més mínima de les seves aspiracions.

Fàcil cosa seguir un ritme, deïem abans; no és més que deixar-se portar. La boia al mig del mar segueix passivament tots els impulsos de les ones. El que significa alguna cosa no és flotar—tenir un ritme—sinó avançar—tenir una tensió—com el trasatlàntic.

Jo no vull dir que ens tinguem de recloure en unes pures abstraccions. Tinc dites i escrites paraules exaltant la sal de la vida. Però hi ha moments... Recordeu al circ, quan surten els acrobates que formen el número més fort del programa? Fins aleshores tot semblava una gran bromada: la música, els clowns, els excèntrics i aquella amaçona dalç del cavall d'anques descomunals. Tot semblava que seguia un ritme que la música ajudava a mantenir. Però en el moment suprem del triple salt mortal, calla la música de sobte i el que tot era ritme es converteix en una galvànica tensió.

I per les persones que tenen un excessiu nerviosisme, que per tot veuen mals, que es desesperen, que anhelan, davant de la diminuta insatisfacció, una dictadura i que confonen amb massa freqüència les idees amb les persones, dedico aquestes ratlles per si tenen per elles alguna utilitat.

GESTUS